

цілях розвитку та фінансування. URL: <https://eca.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/4/Advancing%20gender%20equality%20and%20womens%20empowerment%20in%20Ukraine%20UKR.pdf>

2. Декларація G7 про гендерну рівність та розширення прав і можливостей жінок (26.08.2019), URL: <https://www.elysee.fr/admin/upload/default/0001/05/e8aa2525311a98227c935900abefdce7eb911896.pdf>

3. Кабінет Міністрів України схвалив приєднання країни до міжнародної ініціативи «Партнерство Біарріц» у травні 2020 р. Україна отримала офіційний статус держави-члена Партнерства Біарріц у вересні 2020 р.: <https://www.president.gov.ua/en/news/ukray-ina-stala-povnopravnoyu-uchasniceyu-partnerstva-biarric-63521#:~:text=Ukraine%20has%20gained%20official%20status,Lady%20in%20December%20last%20year.>

4. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика: монографія. К.: «Хай-Тек Прес», 2018. 560 с.

Задерейко С. Ю.,
к.ю.н., доцентка,
професорка кафедри публічного та міжнародного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

СТАНДАРТИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Гендерна рівність у вищій освіті залишається нагальною проблемою в усьому світі. Дослідження показують, що жінки в академічному середовищі стикаються з різними перешкодами та формами дискримінації, що обмежує їхній потенціал і доступ до рівних можливостей. Стандарти гендерної

рівності є важливими інструментами для вирішення цих проблем і створення більш інклюзивного та справедливого простору у вищій школі. Організація Об'єднаних Націй [1]. визначила шість основних стандартів для гендерної рівності в освіті, які також застосовуються до вищої освіти: недискримінація та рівність; доступ до та участь в освіті; якість освіти; навчальне середовище; гендерно-чутлива педагогіка; гендерно-компетентний персонал. Ці стандарти забезпечують загальні принципи, які можуть бути використані для розробки та реалізації конкретних політик та практик у вищих навчальних закладах.

Крім Стандартів ООН, існує низка інших міжнародних угод та декларацій, що підкреслюють важливість гендерної рівності в академії. Наприклад, Конвенція ЮНЕСКО про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960 р.); Всесвітня декларація про вищу освіту ЮНЕСКО (1998 р.) [2]; Цілі сталого розвитку ООН (2015 р.), зокрема Ціль 4: «Якісна освіта». Ці документи надають правову основу для вищих навчальних закладів у всьому світі для просування гендерної рівності.

У Європі існує низка стандартів та ініціатив для сприяння гендерній рівності в академічній сфері, зокрема: Європейська хартія дослідників та Кодекс поведінки при наборі дослідників [3]: ці документи містять положення щодо гендерної рівності та недискримінації у відборі та працевлаштуванні дослідників. Європейський інститут гендерних досліджень (EIGE) [4]: цей інститут збирає дані та проводить дослідження щодо гендерної рівності в Європі, зокрема в освітній сфері. Ініціатива Athena SWAN [5]: ця програма, розроблена Великою Британією, надає акредитацію установам, які зобов'язалися покращити гендерну рівність у науці, інженерії та технологіях.

В Україні останніми роками було зроблено значні кроки щодо просування гендерної рівності в академічній сфері: Закон України «Про

освіту» [6]: цей закон закріплює принцип гендерної рівності у всіх сферах освіти, включаючи вищу освіту. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року [7]: ця стратегія містить заходи для забезпечення рівного доступу до освіти для жінок та дівчат. Програма "Рівні можливості та гендерна рівність в українській освіті" [8]: ця програма, підтримана ЄС, спрямована на сприяння гендерній рівності в закладах вищої освіти України.

В Україні є кілька прикладів успішних практик, спрямованих на просування гендерної рівності в академічній сфері. Зокрема, Національний університет «Києво-Могилянська академія»: у цьому університеті функціонує Центр гендерних досліджень, який проводить дослідження та навчальні програми з питань гендерної рівності; Львівський національний університет імені Івана Франка: цей університет створив Координаційну раду з гендерної рівності, яка розробляє та реалізує стратегії щодо забезпечення гендерної рівності; Донецький національний технічний університет: цей університет співпрацює з ПРООН для реалізації проекту щодо гендерно-чутливих методів викладання та оцінювання. Проте флагманом у питанні впровадження стандартів гендерної рівності є Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (далі, КНЕУ). Університет має довгу історію просування гендерної рівності та реалізує низку ініціатив та програм у цій сфері [9]. Одним із ключових документів, що регулюють гендерну рівність у КНЕУ, є «Положення про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Університеті» [10]. Це положення базується на міжнародних стандартах і національному законодавстві та встановлює загальні принципи та заходи щодо досягнення гендерної рівності в університеті.

КНЕУ реалізує низку ініціатив та програм для просування гендерної рівності, серед яких: Гендерний центр, який було створено в 2018 році з метою

сприяння гендерній рівності в університеті та за його межами. Центр проводить дослідження, навчальні заходи та адвокаційну діяльність з гендерних питань. Також було створено в 2020 році мережу гендерних експерток з метою об'єднання жінок-науковиць та практиків для обміну знаннями та досвідом з гендерних питань. Мережа проводить семінари, конференції та інші заходи, спрямовані на просування гендерної рівності. Програма менторства для студенток, яка була запущена в 2021 році з метою підтримки студенток та їхнього професійного розвитку. Програма зводить студенток з успішними жінками-науковицями та практиками, які надають їм наставництво та підтримку. Ініціативи та програми КНЕУ щодо гендерної рівності дали позитивні результати. Університет має високий відсоток студенток та викладачок, а також низький рівень гендерного розриву в зарплаті та кар'єрному зростанні. КНЕУ також визнано одним із лідерів у просуванні гендерної рівності серед вищих навчальних закладів України.

Гендерна рівність в академічній сфері є важливим кроком до створення справедливого та рівноправного суспільства. В Україні та Європі існують різні стандарти та ініціативи, спрямовані на сприяння гендерній рівності в академічній сфері. Успішні практики в Україні демонструють, що гендерна рівність може бути досягнута завдяки відданості навчальних закладів та підтримці з боку уряду та міжнародних організацій.

Список використаних джерел

1. Організація Об'єднаних Націй. (2007). Стандарти для гендерної рівності в освіті. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000149153> (дата звернення: 24.04.2024)

2. ЮНЕСКО. (1998). Всесвітня декларація про вищу освіту. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000116332> (дата звернення: 24.04.2024)

3. Європейська хартія дослідників та Кодекс поведінки при наборі дослідників. URL: <https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter-and-code> (дата звернення: 24.04.2024)

4. Європейський інститут гендерних досліджень (EIGE). URL: <https://eige.europa.eu/> (дата звернення: 24.04.2024)

5. Ініціатива Athena SWAN. URL: <https://www.athenaswan.org/> (дата звернення: 24.04.2024)

6. Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII: станом на 24.03.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 24.04.2024)

7. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoi-strategii-zi-stvorennya-bezbariernogo-prostoru-v-ukraini-na-period-do-2030-roku> (дата звернення: 24.04.2024)

8. Програма «Рівні можливості та гендерна рівність в українській освіті». URL: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies-education/eacea-projects/equal-opportunities-and-gender-equality-ukrainian-education-eqoge_en (дата звернення: 24.04.2024)

9. Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. (2020). Стратегія розвитку КНЕУ на 2021–2025 роки. URL: https://kneu.edu.ua/content/strategy_of_kneu_development_for_2021-2025 (дата звернення: 24.04.2024)

10. Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. (2018). Положення про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Університеті. URL: https://kneu.edu.ua/content/regulation_of_provision_of_equal_rights_and_opportunities_for_women_and_men_in_the_university (дата звернення: 24.04.2024)